Naturskyddsföreningen
Tyresö

2017 PROGRAM
Höst & vinter

Nu utmanar vi Sverige!
sid. 3

http://tyreso.naturskyddsforeningen.se/
https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening

Schyssta produkter i badrumsskåpet

Visste du att det i många vanliga tvålar finns ämnen som varken är bra för miljön eller för din hälsa? Ämnen som kan ge kontaktallergi, påverka ditt hormonsystem och livet i vattnet. Och tillsammans gör vi av med stora mängder tvål, i Sverige 9 liter per person och år! Det är dags att bli ren och fräsch utan äckliga ämnen. Miljömärkningarna Bra Miljöval och Svanen kollar att innehållet är schysst. Välj miljömärkt tvål, så du blir fräsch på riktigt.

Några vanliga exempel på hälsofarliga ämnen är:

- ***Mineraloljor*** (mjukgörare i t ex läppcerat, babyoljor, hudkrämer)
- ***Parabener*** (konserveringsmedel i bl.a. hudkrämer, schampon, balsam)
- ***Syntetiska parfymer*** (kan innehålla ftalater som är hormonstörande)
- ***Silikoner*** (glansgivande i balsam, schampon, hudkrämer)
- ***Triklosan*** (antibakteriell i tandkräm och tvålar)
- ***Mikroplaster*** (peeling och glitter i smink, tandkräm, deodoranter, rakgel)

Alla dessa ämnen innebär på ett eller annat sätt en hälsorisk och det finns naturligtvis en koppling mellan hälsorisker och miljörisker. Är produkten inte bra för er är den sannolikt inte bra för andra organismer som förr eller senare också utsätts för den. Avloppsreningsverken har idag en mycket begränsad möjlighet att rena bort eller bryta ner kemikalier vilka istället sprids vidare till både mark och vatten och tas upp av växter och djur, dvs. grönsaker och fisk och hamnar på vårt middagsbord.

Ord som allergier, hormonstörande, cancer och reproduktionshämmande snurrar omkring oss och det är lätta att bli stressad och känna sig maktlös. ”Måste man vara kemist för att kunna välja rätt”? Ett enkelt sätt är att välja naturliga och miljömärkta varor där producenten redan gjort jobbet åt oss. Ha koll på innehållsförteckningen (INCI) på produkten, ju kortare desto bättre, är en bra tumregel.

Vill du lära dig ännu mer?

- Bli medlem i Naturskyddsföreningen
- Gå med i Naturskyddsföreningens kemikalienätverk
- Besök oss under Miljövänliga veckan, **Lördag 7 oktober**, mitt i Tyresö C på Torget, kl.11-15!

Nu utmanar vi Sverige!

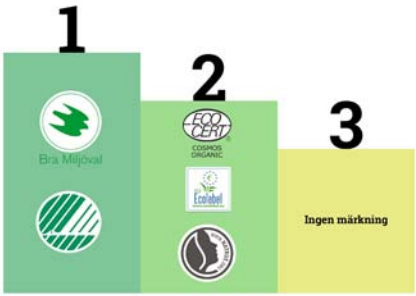

Miljömärkningen gör jobbet
Bra Miljöval och Svanen har tuffa krav. De granskar att innehållet i produkterna inte stör hormonerna, ger kontaktallergi eller är dåligt för miljön. I andra hand rekommenderar vi märkningana Cosmos Organic, Natrue eller EU Ecolabel.

Med Tvålutmaningen vill vi peppa företag och arbetsplatser att erbjuda sina kunder och anställda miljömärkt tvål.

När du väljer en miljömärkt tvål har miljömärkningarna Bra Miljöval och Svanen kollat att kemikalierna i tvålen är schyssta för både hälsan och miljön. Parfym får finnas i de miljömärkta tvålarna men den är noga granskad. Vi säger att tvålen är fräsch på riktigt.

Skylt: Tvålutmaningen
Vi har valt att fokusera på tvål eftersom det är en produkt som alla använder varje dag. Miljömärkta tvålar är lätta att hitta och utbudet är relativt stort. I icke miljömärkta handtvålar finns ofta kemikalier som är giftiga för vattenlivet eller som kan ge kontaktallergier.

Vad innebär Tvålutmaningen?
Ni får en skylt att sätta upp inne på toaletten som talar om att ni har miljömärkt tvål (se bilden till vänster). Den visar att ni bryr er om miljön och gästers och anställdas hälsa. Om fler skyltar behövs kan ni beställa det.

Vem kan vara med? ALLA!
Företag, arbetsplatser, caféer, kommuner, träningsanläggningar, gym, restauranger, skolor förening kan anta Tvålutmaningen. Ni som redan har miljömärkt tvål kan också vara med för att visa att ni gjort ett bra val!

- Som medlem och privatperson kan du beställa gratis material om Tvålutmaningen och hjälpa oss sprida utmaningen.

- Du som representerar ett företag/arbetsplats/skola som vill vara med i Tvålutmaningen kan självklart också beställa material.

Materialet finns att beställa hos Naturskyddsföreningen centralt. Gå in på hemsidan och fyll i blanketten - så skickas material till dig kostnadsfritt.
https://naturskyddsforeningen.wufoo.eu/forms/p14m8a411jzk3w1/

Höst- och vinterprogram 2017 / 18

För information och ev. ändringar, se hemsidan:
tyreso.naturskyddsforeningen.se

Den populära Spinn- & tovningskursen

är igång. **Drop in kl. 18.00-21.00** varannan torsdag ojämna veckor (*även inhopp!*) Plats: Kulturskolan, Kvarnhjulet, bildsal. Du får lära dig att hantera världens bästa funktionsmaterial – ull, och göra egna sittunderlag, tofflor, konstverk eller spinna eget garn. Både nybörjare och redan erfarna spinnare och tovare är hjärtligt välkomna!
Anmäl om du kommer till: Tiina Vinter, 073-6279676, tiina.vinter68@gmail.com. *Pris: 300 SEK/gång (250 SEK om du bokar flera tillfällen).*

”Fräsch på riktigt”

Lördag 7 oktober kl. 11-15
Vecka 40 är Miljövänliga veckan. Årets tema från förra året ”Fräsch på riktigt” fortsätter, nu med fokus på tvål. Se sid 2-3. Välkommen till oss på torget i Tyresö Centrum, där vi tipsar hur man kan göra t.ex. eget cerat!
Vill du vara med, kontakta gärna: kerstin.hedenstrand@gmail.com tel:0707-530104
Se gärna Sara Songbirds blogg - sök på You tube!

Sagornas skog

Söndag 1 oktober kl. 12-15
En upplevelsedag för barn och familj. Gå på upptäckts färd i skogen! Kan du hitta den lilla räven och se var älvorna har dansat? Vid Stora Stenen träffar du Moster Mossa eller Bergadrottningen som berättar sagor. Grädda pinnbröd över elden. *Gratis och barnvänligt!*
Tid o plats: Kl. 12-15, Alby friluftsområde. Skyltar från övre p-plats på Alby friluftsgård.

Grottkrypning i Klövbergsgrottan

Lördag 14 oktober kl. 11
Klövberget på Tyresö Brevik är vårt senaste naturreservat i kommunen. Det invigdes i juni i år. Där finns Klövbergsgrottorna som lockat många till spännande upptäcks-färder under åren. Nu har du chansen att få vara med om ett besök i gångarna genom den stora stenblocksgrottan under ledning av Jonas Hedlund, naturskolepeda-gog och van ”grottkrypare”. **Ta gärna med något att grilla** så gör Jonas upp en eld. För barn från ca.7 år och vuxna. *Forts. sid 5.*

Viktigt: Ta med hjälm (obligatoriskt), oömma och varma kläder och två ficklampor med bra batterier! Pris 50:-/pers. Begränsat deltagarantal.
Anmälan till jonas.forsen@tele2.se
tel: 070-471 16 58. Senast torsdag12 oktober!
Färdväg: Buss till Trinntorp med promenad på fin stig över berget. Buss 819 kommer till Trinntorp kl. 10.12 då hinner man lagom promenera.Alt: Bil till Noretvägen.

Torsdagkväll i tassemarker

Torsdag 16 november kl. 18.30-20.30
Stressa av med en stubbsittning!
När satte du senast av en stund för att göra absolut ingenting? Och har du någonsin gjort det utomhus - i mörkret?

En helt ovanlig torsdagkväll ger vi oss ut i höstmörkret. När vi vandrar tyst I skenet från fotogenlampor skärps sinnena. Kanske får du en glimt av stjärnhimlen - eller så kan det regna och blåsa. Det blir en del av upplevelsen. Den lugna vandringen övergår i stillhet, och du får en stund bara för dig själv omgiven av skogens ljud och dofter.

Tillgänglighet: Vi går på delvis knöliga stigar. **Ledare:** Bosse Rosén från Balansverkstan. Bosse är naturhälsopedagog och instruktör i mindfulness. **Tänk på**: Klä dig riktigt varmt. Ta med sittunderlag.
Samling: Första P-platsen vid Nyforsvägens slut nära Hundängarna. (Rakt ner från busshållplats Nyfors. Ta inte vägen till vänster som förvirrande nog också heter Nyforsvägen.) Välkommen till en oförglömlig kväll!!
Anmälan senast onsdag 15 november till solveig.dahl10@gmail.com.
OBS. Max 12 deltagare. Pris 50:- som betalas kontant med jämna pengar på plats 10 minuter före start.

Gröt- och visionskväll i Advent på Alby

Onsdag 6 december kl. 18
Vid brasans och ljusens mysiga sken längs långbordet bjuder vi på Julgröt o saffransbulle medan vi pratar om våra natur/miljö visioner framåt och förhoppningsvis bekantar oss med nya intresserade vänner. Nya medlemmar är särskilt välkomna och bjud gärna med en intresserad vän!
Anmälan senast måndag 4 december till kerstin.hedenstrand@gmail.com tel:0707-530104

Ugglekväll för barn och vuxna i Vinterskogen

Onsdag 7 mars kl. 17-19
På kvällen är det mörkt i Vinterskogen. Det prasslar och rasslar, kanske hoar en kattuggla i månskenet?

Ta med barnen på en spännande kvällsvandring i Vinterskogen. Vem hittar flest lysande reflexugglor i ficklampans sken? Spana längs stigen efter ugglor i träden. Vid målet väntar en eld där man kan avnjuta sin medhavda matsäck och grilla sin korv medan elden glöder i natten. Kanske får vi höra ugglan hoa i Albyskogen. Ugglespåret är öppet mellan kl. 17 och 19 och börjar vid bommen på övre Albyparkeringen. Följ reflexerna till eldplatsen. Ta med bra ficklampor, lite matsäck och sittunderlag.
Kontakt: Solveig Dahl 070-350 11 39. *Ingen avgift.*

Hälsningar från Uddby gård

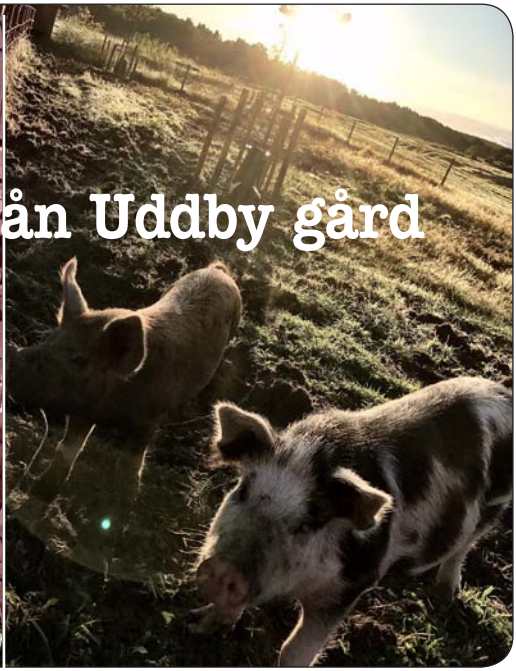

Nu får Kindagetterna Melker och Skrållan en fin timmerstuga att bo i för snart kanske det blir killingar i getfamiljen! I timmerstugan huserar också gårdens gotlandskaniner. I grisgården stortrivs Linderödssvinen Gunborg och Isa och tycker det är kul att få besök. Alla djur får vara ute hela året, också gårdens rödkullakor.

Den 4 december startar Rödkullans djur- och naturförskola, och förberedelserna är i full gång. Caféet flyttar till gamla bageriet, i anslutning till gårdens allmogeträdgård som växer fram bakom gamla längan.

Välkommen till en härlig höst på gården hälsar bonden David och alla djur!

FÄLTBIOLOGERNA

UNGDOMAR GÖR SKILLNAD!
Vår ungdomsorganisation Fältbiologerna söker ungdomar som är intresserade av natur och/eller miljö och som kan tänka sig att göra en insats kommande år. Inga förkunskaper eller tidigare erfarenheter av varken styrelsearbete eller Fältbiologerna behövs (inte ens tidigare medlemskap, medlemskap kan skaffas gratis första året på Fältbiologernas webbplats), utan bara tid och lust att lära sig och ta ansvar. Mer information finns på **www.faltbiologerna.se**

Falköga i Tyresö

Pilgrimsfalken, som har mycket skarp syn och ser längre än de flesta, var utrotningshotad men har räddats genom Naturskyddsföreningens arbete och är därför vår symbolfågel.

gör ett par extra lyckoloopar varje gång han ser alla nya vattendammar! 2 stycken på Prästängen, där dagvatten från Krusboda renas innan det rinner vidare till Tyresö-Flaten och 4 stycken groddammar i Alby mot Ahlstorp som ökar den biologisk mångfalden samtidigt som de förskönar landskapsbilden.Grodorna och många andra arter bugar och tackar!

letar efter Solceller på Tyresö Bostäders och kommunens byggnader och ser faktiskt några på Tyresöhallen. Men Tyresö vill ju gärna ligga i framkant på olika sätt så nu förväntar sig Falköga storsatsning av solceller på kommunens nya husbyggen och kommande förskolor och skolor!

gör en utflykt till nytt bostadsprojekt i Bagarmossen, där man har både lådcykelpool och cykelmek. Bravo!

noterar bekymrat de nya konstgräsplaner som anläggs i Tyresö. Dessa tillsammans med annan microplast som sprids hamnar till sist i vårt vatten och vår föda.

På tal om konstgräsplaner...

Små plastpartiklar som läcker ut i havet är ett snabbt ökande miljöproblem. En kartläggning visar nu att slitage från vägar och bildäck och plastkorn från konstgräsplaner hör till de största källorna.

– En konstgräsplan fyller man på regelbundet med det här granulatet, och eftersom man behöver fylla på hela tiden så förstår man hur mycket som försvinner. Alla som spelar fotboll eller har barn som spelar kan tittar i sin egen hall ser att spillet ligger där också, säger Kerstin Magnusson, ekotoxikolog på Svenska Miljöinstitutet IVL.

Mer och mer forskning tyder på att så kallade mikroplaster orsakar stora miljöproblem i haven. Det handlar om plast som brutits ned till mikroskopiska partiklar, och Svenska Miljöinstitutet IVL presenterar idag den mest omfattande kartläggningen hittills av varifrån utsläppen kommer för Sveriges del.

Biltrafik och konstgräsplaner toppar listan, men stora mängder läcker också ut när vi tvättar kläder av syntetfiber och från skrov på båtar. Havslevande djur kan ta skada när de misstar plasten för mat.

– De ämnen som blandas i plast för att ge dem speciella egenskaper, och som ofta är farliga ämnen, man tror att de kan läcka ut till de djur som äter plastpartiklarna, säger Kerstin Magnusson.

Även kosmetika innehåller ofta mikroplaster, till exempel skrubbkrämer med små korn i, och nyligen föreslog Kemikalieinspektionen ett förbud.

Naturvårdsverket arbetar med förslag som ska bromsa utsläppen av mikroplaster från alla källor.

Globalt ses mikroplaster i haven som ett stort problem, och inom både FN och EU pågår arbete för att komma tillrätta med utsläppen.

EKONOMIBREV

Tyresö Naturskyddsförening, c/o Solveig Dahl, Renlavsgången 326, 135 35 TYRESÖ

Naturskyddsföreningen
Tyresö

Naturens rum
Missa inte att besöka Naturens rum som är nyrenoverat och har nya invånare. **Välkomna på lördagar och söndagar kl. 10-16.** Tisdag - fredag finns det möjlighet att komma in i huset - fråga i cafét!

Studie
främjandet

Våra aktiviteter arrangeras i samarbete med Studiefrämjandet

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.
E-post: medlem@naturskyddforeningen.se eller besök www.naturskyddforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller **autogiro 24 kr/mån**

Familjemedlemskap 356:-
eller **autogiro 30 kr/mån**

Ungdomsmedlemskap 195:- (under 25 år)
eller **autogiro 16 kr/mån**

Skicka din e-postadress till oss på
tyreso@naturskyddsforeningen.se
så får du påminnelse om våra aktiviteter.